

Ingezonden

Naar aanleiding van ons artikel casuïstiek — (1963) huisarts en wetenschap 6, 117 — over een mogelijk verband tussen spontane pneumothorax en ulcuslijden mochten wij van 21 collegae meldingen ontvangen over waarnemingen in hun huisartspraktijk. Enkele inzenders wezen op bekende verbanden tussen ziekten van de luchtwegen en van de tractus digestivus, zoals bij de mucoviscidosis en het opvallend vaak gecombineerd voorkomen van maaglijden en chronische bronchitis en emfyseem.

Inmiddels verscheen ook het proefschrift van de internist Th. J. Vervaat, „De spontane pneumothorax” (Groningen 1963). Bij dit proefschrift is onder meer als stelling opgenomen: „Er is een positieve correlatie tussen het gegeneraliseerde emphysema pulmonum en het ulcus pepticum.” Over een positieve correlatie tussen spontane pneumothorax en het ulcus pepticum is door ons in de literatuur echter niets gevonden.

Uit onze correspondentie met collega Vervaat kwam diens suggestie naar voren bij een nader onderzoek over het verband tussen spontane pneumothorax en ulcuslijden, uit te gaan van patiënten met chronische aspecifieke respiratoire aandoeningen (C.A.R.A.) en niet uitsluitend van patiënten met een spontane pneumothorax, aangezien hij deze laatste aandoening, althans in een groot deel der gevallen, ziet als een gevolg van een bestaande ziekte, behorende tot de C.A.R.A.

Blijft voor ons dan echter de vraag in hoeverre er nog een onderscheid moet worden gemaakt tussen spontane en niet spontane of symptomatische pneumothorax. Bij de bewerking van het ons toegezonden materiaal hebben wij dit trachten te doen. Een aantal ons gemelde gevallen van pneumothorax betrof duidelijk „niet spontane” pneumothorax, zoals bij tuberculose en emphysema pulmonum. Wanneer wij de gemelde gevallen en onze eigen waarnemingen rubriceren komen wij tot het volgende staatje:

	Pneumothorax			
	Spontaan		Niet-spontaan	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Geen maagklachten	14	4	—	3
Wel maagklachten, maar geen duidelijk ulcus vastgesteld	7	—	—	—
Ulcus aangetoond	10	—	1	—
Totaal	31	4	1	3

Grofweg gesproken had dus meer dan de helft van de gemelde mannelijke pneumothorax-patiënten maagklachten; bij meer dan de helft van hen werd een ulcus aangetoond. Bij de gemelde vrouwen kwamen geen maagklachten voor. Het is niet mogelijk uit deze getallen conclusies te trekken. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat degenen, die de combinatie ulcus/pneumothorax in hun praktijk hebben waargenomen, eerder op ons artikel zullen hebben gereageerd dan degenen, die dit niet waarnamen. Wij zijn in elk geval niet de enigen die deze combinatie observeerden. In onze getallen zijn op 35 gevallen van spontane pneumothorax tien patiënten met een röntgenologisch of operatief vastgesteld ulcus.

Het lijkt de moeite waard een nader onderzoek in te stellen naar het gecombineerd voorkomen van beide aandoeningen. Dit zal echter een vrij groot onderzoek vereisen, waarbij bijvoorbeeld een groep pneumothorax-patiënten met een controlegroep zal moeten worden vergeleken. Aan een en ander zal heel wat werk vastzitten. Een dergelijk onderzoek zou kunnen worden uitgebreid tot een studie over het verband tussen aandoeningen van de luchtwegen en de tractus digestivus.

Mogelijk schuilt hierin een promotie-onderwerp. Aan ons ontbreekt voorlopig de tijd voor een dergelijk onderzoek. Mocht iemand hiervoor voelen dan zouden wij hem willen

verzoeken met ons in verbinding te treden. Ook collega Vervaat is gaarne bereid zijn materiaal ter beschikking te stellen. Inmiddels danken wij nogmaals de inzenders hartelijk voor hun bijdragen.

F. J. A. Huygen
W. J. Chr. van Gestel

Nascholing

PRAKTIKUM DIAGNOSTIEK EN THERAPIE IN DE ALGEMENE PRAKTIJK

Aangemoedigd door de grote belangstelling, welke daarvoor ten vorige jare bleek te bestaan, heeft de Commissie voor de Artsencursus Rotterdam ook in het voorjaar van 1964 cursussen georganiseerd. In het programma van deze cursussen is voor het eerst opgenomen de cursus laboratoriumdiagnostiek voor de huisarts. Daartoe is men gekomen op grond van de overweging dat het gemak, waarmee gebruik kan worden gemaakt van het te Rotterdam aanwezige klinisch chemisch laboratorium — het maakt het de huisarts mogelijk veel patiënten zelfstandig en zonder onnodige verwijzingen te behandelen — het gevaar met zich brengt, dat ook de eenvoudige bepalingen niet meer door de arts zelf worden uitgevoerd, ofschoon de zelfstandige beoordeling van de resultaten soms van groot belang kan zijn voor de patiënt. Deze cursus, die op drie verschillende plaatsen wordt gegeven door een internist en een biochemicus, is enerzijds op deze zelfwerkzaamheid van de arts gericht, anderzijds kan de arts kennis maken met de meer ingewikkelde laboratoriumdiagnostiek, waarbij het volgen van de uitvoering van de bepalingen een juiste interpretatie van de uitkomst zal bevorderen.

Andere onderwerpen welke in deze voorjaarscursus aan de orde komen zijn receptuur voor de huisarts, oor-, neus- en keelziekten, resuscitatie en E.H.B.O., chirurgische diagnostiek, dermatologische diagnostiek en röntgenpraktikum.

De cursussen — in totaal tien — worden in de maand maart gegeven en vergen één uur per week in de namiddag; het aantal cursisten is beperkt tot maximaal acht per cursus.

PRAKTISCHE DERMATOLOGIE VOOR HUISARTSEN

Op 24 en 25 april a.s. zal in het Boerhaave-kwartier te Leiden een cursus praktische dermatologie voor huisartsen worden gehouden. Het programma voor 24 april is: M. K. Polano, Leiden: opening; K. E. Malten, Arnhem: beroeps-eczeem; G. Smeenk, Leiden: contacteczeem; G. A. W. Verspijk Mijnsen, Leiden: huidafwijkingen bij werkers in bloembollenbedrijven; D. J. H. Vermeer, Amsterdam: huidveranderingen door wassen; R. Kooy, Den Haag: fotodermatosen; M. K. Polano: beoordeling van therapeutische resultaten in de dermatologie; D. Suurmond, Leiden: gebruik van corticosteroiden in- en uitwendig bij dermatosen; C. H. Beek, Den Haag: gebruik van antibiotica in- en uitwendig bij dermatosen; P. Kanaar, Leiden: symptomatologie en behandeling van schimmelaandoeningen; F. J. Prins, Leiden: compressie-behandeling bij veneuze ulcera cruris; P. Kanaar: dermatologische receptuur voor de huisarts; D. Suurmond: plaats van de röntgen-therapie in de dermatologie; W. A. Herrmann, Leiden: medicamenteuze exanthenen.

Op zaterdag 25 april: M. J. Woerdeman, Amsterdam: benigne huidtumoren; M. K. Polano, maligne huidtumoren; D. Suurmond: psoriasis. De ochtend wordt besloten met een paneldiscussie, waarvan de bedoeling is om van verschillende

RICHTLIJNEN VOOR AUTEURS

Bijdragen worden bij voorkeur tegemoet gezien in machineschrift, in duplo, met toepassing van een brede kantlijn en op ten minste anderhalve regel afstand getypt. Men besluite het artikel met een korte samenvatting.

zijden problemen, die zich in de huisartspraktijk voordoen en die niet in het programma ter sprake zijn gekomen, te belichten.

Aanmelding voor deze cursus (cursusgeld f 30,—) kan geschieden vóór 15 april bij het secretariaat der Boerhaave-cursussen, Academisch Ziekenhuis, Leiden, telefoon 01710-57222.

CURSUS MEDISCHE PSYCHOLOGIE VOOR HUISARTSEN, „THEORIE EN TRAINING”

Te Utrecht wordt 28, 29 en 30 mei 1964 een „theorie en training”-cursus in medische psychologie gegeven. De cursus wordt georganiseerd door Prof. Bastiaans, hoogleraar in de psychiatrie te Leiden, in samenwerking met de commissie voor medische psychologie van de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie en de subcommissie voor medische psychologie van de commissie nascholing van het Nederlands Huisartsen Genootschap (N.H.G.). De cursus is bedoeld voor huisartsen, die (nog) geen training in medische psychologie hebben gehad.

Artsen, die ervaring hebben met het trainen van huisartsen in medische psychologie, houden voordrachten, die gericht zijn op praktische toepassing in de huisartspraktijk (Balint, Bastiaans, Groen, Van Lidth de Jeude, Weyel). Bovendien worden tijdens de cursus ad hoc studiegroepen van cursisten gevormd met een huisartsdiscussieleider en een psychiater, die ervaring hebben met het werken in dergelijke studiegroepen.

De cursus vindt plaats in het Centraal Militair Hospitaal „Oog in Al”. Binnenkort ontvangen alle huisartsen een gedetailleerd programma en een aanmeldingsformulier voor de cursus.

Dr A. H. van Lidth de Jeude

Bekendmakingen

FREQUENTIE KANKERPATIËNTEN IN DE HUISARTSPRAKTIJK

De Commissie Wetenschappelijk Onderzoek van het Nederlands Huisartsen Genootschap en het Bureau Centrale Kanker Registratie hebben besloten om gezamenlijk een onderzoek in te stellen naar de frequentie van kankerpatiënten in de huisartspraktijk. Dit onderzoek is van groot belang, omdat de uitkomsten een noodzakelijke aanvulling betekenen van de registratie van uitsluitend ziekenhuispatiënten van het Bureau C.K.R. Bovendien biedt het onderzoek de mogelijkheid om het inzicht te verdiepen in de sociale omstandigheden van kankerpatiënten, die — al of niet na opname in een ziekenhuis — thuis worden verpleegd.

Tot dusverre werd alleen de overlevingstijd van de aangeelde kankerpatiënten geregistreerd, maar deze blijkt voor de beoordeling van de behandelingsresultaten toch een onvoldoende maatstaf. Daarnaast zijn de verpleegmogelijkheden in het gezin en de validiteit van de patiënten van zo groot belang, dat een daarop gericht onderzoek volkomen gewettigd is. Om dit onderzoek te kunnen uitvoeren is de medewerking van zoveel mogelijk huisartsen essentieel en om die reden richten wij het verzoek tot collega's met een huisartspraktijk om gegevens, als hierboven bedoeld, regelmatig te verstrekken. Deze medewerking bestaat dus uit het aanmelden van alle nieuwe gevallen en uit het verstrekken van follow-up gegevens van deze patiënten.

Binnenkort zal aan alle huisartsen een aanmeldingskaart worden toegezonden, die portvrij kan worden geretourneerd.

Dr B. J. M. Aulbers
Dr L. Meinsma

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

UIT DE NOTULEN

Bestuursvergadering van 12 december 1963

Helaas bleek deze vergadering voor een der bestuursleden en een der adviseurs de laatste te zijn, die zij konden bijwonen. Het bestuurslid J. J. M. Michels stelde in verband met zijn huidige functie zijn mandaat ter beschikking en ook collega W. J. Royards, die jarenlang als adviseur de bestuursvergaderingen heeft bijgewoond, zag zich genoodzaakt deze taak neer te leggen, eveneens in verband met een aanvaarde benoeming elders. Voorzitter Huygen vertolkte de dank van het N.H.G.-bestuur jegens beide collegae, die ieder op hun wijze zeer veel aan het werk van het Genootschap hebben bijgedragen.

Besloten werd in een schrijven aan het Centraal Bestuur van de L.H.V. een bespreking voor te stellen tussen de beide dagelijkse besturen over enige punten van wederzijds belang.

Het Dagelijks Bestuur zal een bespreking houden met de subcommissie medische psychologie over de door het Genootschap als wenselijk geziene steun, die een aantal organisaties op het terrein van de geestelijke volksgezondheid zou kunnen verlenen met betrekking tot de ontwikkeling van de medische psychologie voor de huisartsen.

Gezien de toenemende kostenstijging, was het bestuur genoodzaakt de abonnementsprijs van „huisarts en wetenschap” voor niet-leden met ingang van 1 januari 1964 te verhogen tot f 20,— per jaar.

Twee leden hebben het bestuur om een financiële tegemoetkoming verzocht voor het publiceren van onderzoekresultaten, die in de vorm van een dissertatie zullen verschijnen. Het bestuur achtte het gewenst hierover het advies van de Algemene Advies Commissie in te winnen alvorens een beslissing te nemen.

Medegedeeld kon worden dat het Huisartsen-Instituut te Utrecht op 1 januari 1964 op bescheiden schaal zal starten. Voorlopig zullen aldaar voornamelijk administratieve werk-

zaamheden voor enige commissies van het Genootschap worden verricht. Door bepaalde omstandigheden kon de aanstelling van een of meer wetenschappelijke medewerkers nog niet worden geëffectueerd.

Het bestuur accepteerde een rapport van Rijpperda Wierdsma over het Tweede congres van het Australian College of General Practitioners, gehouden te Sydney in oktober 1963. Eveneens werd akkoord gegaan met een verslag van de werkgroep „Verloskunde door de huisarts”, getiteld „De geboorte van de placenta”, dat in huisarts en wetenschap zal worden gepubliceerd.

In een nabeschouwing over het N.H.G.-congres 1963, werd de congrescommissie lof toegezwaaid over het geboden programma. Het bestuur kon zich verenigen met een voorstel van genoemde commissie om als hoofdthema voor het N.H.G.-congres 1964 (21 november) het onderwerp „huisarts en kanker” te kiezen.

E. M. Jansen, secretaris

STUDIEDAGEN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK DOOR HUISARTSEN

Op vrijdag en zaterdag, 1 en 2 mei 1964, zullen, georganiseerd onder auspiciën van de Commissie Wetenschappelijk Onderzoek van het N.H.G., in de Philipscongreszaal te Eindhoven twee studiedagen worden gehouden over wetenschappelijk onderzoek. Het doel van deze bijeenkomst is huisartsen, die zich voor wetenschappelijk onderzoek interesseren, voor te lichten over de methoden die hierbij kunnen worden gevolgd en met de moeilijkheden, die zich kunnen voordoen. Het onderzoek door kleine groepen van tien tot twaalf personen, zal ons vooral bezighouden. In een aantal inleidingen zullen de belangrijkste problemen aan de hand van praktijkvoorbeeld worden besproken. De deelnemers zullen ruimschoots de tijd hebben om in kleine discussiegroepen de besproken onderwerpen te analyseren en tevens over de prakti-